

Széchenyi:

Egyedül
mimagunkban
van feltámadás.

MURAKÖZ

Csáktornya,
1941. szeptember 25.

Előfizetési ár:
félévre 4,10 P.

Szerkesztőség: Árpád-utca 11.
Kiadóhivatal: Horthy Miklós-tér 13.

Felelős szerkesztő: Dr. SZABAD LAJOS

Politikai hetilap
Megjelenik csütörtökön.

A Legnagyobb Magyar – Najveksi Magjar

Kérdezd meg a kis elemi iskolást, aki még csak pár lapot fordított hazánk történelmének lapjaiból, és megmondja, ki ő. Megmondja első szóra, hogy ki az, akit nemzetünk megszámlálhatatlan nagyjai közül a legnagyobb magjar-nak ismert el a történelem és nemzetének becsülése.

Születésének másfélszázados évfordulóján az egész nemzet hódolata száll felé, országos ünnepek keretében ünnepelték és szónoklatokban, előadásokban, újsághasábkon idézték nemzetlépítő szellemének ragyogó fényesóvait. Széchenyi nevével hangos most a magyar égnél és közös óhaj ébred a nemzet jövőjével, boldogulásával gondoló lelkekben: bárcsak minél hatalmasabb erőre ébrednének azok az eszmék, amelyekkel ő hirdette meg a boldogulás utját.

Mit hirdetett és mit tett ő? A jobb, a boldogabb, az igazabb magyar élet prófétái kinyilatkoztatója volt, akinek szavai vágták, metszelték a sötétséget és világító, égető szikrákat dobáltak az ég boltozatára, hogy megtaláljuk méltó helyünket a nap alatt. Egyetlen elgondolását körülörményezték küzdött, szóban és írásban harcolt mellette mindaddig, amíg az meg nem valósult.

Lett volna-e Lánchidunk, ha az ő agyában meg nem születik az akkori idők egy-k legmerészebb gondolata? Vagy ha lett volna is, mennyivel később! Mennyivel később alakulhatott volna meg a Magyar Tudományos Akadémia, ha számításkülső áldozatkészségével nem vett meg az alapját? És sok-sok más intézményünk mennyivel később valósulhatott volna meg az ő kezdeményezése és munkája nélkül.

De ez csak egyik része alkotásainak. A másik, a sokkal hatalmasabb, szellemi hagyatéka, amely örök törvényeket szabott nemzetének. Örökértékű írásaiiban nem hagyott érintetlenül egyetlen problémát sem, amelyet fontosnak látott. Tanított, vezetett, ostromozott és dicsőített, amint az ország érdeke megkívánta. Olyan elveket sorakoztatott fel népe boldogulásának feltevéleként, amelyek minden időben irányítói kell legyenek a vezetőknek és vezetetteknek.

Ki-ki annál több fardozással jő és hiv szolgálattal és pénzzel tartozik hazájának, a mennyivel több időt, éjszát és jivat adott neki a sors. Megszivellendő szavak ezek minden kor magyarjának. Dolgozni! Kil

Pitajmo malo školsko dete, koje je stopram par listev magjarske povesti prečitalo, i ono ti bo reklo, što je on. Bo ti reklo na prvu reč, što je on, koje ga je narod i povest, mad tukim velkimi ludimi priznala da je „najveksi magjar“.

Ve, da mu svetkiju stopedešet let. kak se je rodil, celi narod se mu klanja i po celom orsagu drži ju govore, predstave i v novinama jali ju svetlu njegvu dušu s kojom je gradil velikoču naroda. Pod celim magjarskim nebom se ve čuje ime Széchenyi-a i si oni, koji se staraju za bolšu budućnost naroda si dušu puniju s žalom: da bi se njegve misli, s kojima je on pokazal pot za bolšu narodnu budućnost, čim bole spunile.

Kaj je on prodekoval i kaj je većnil? Bil je prorok lepšega. bolšega i pravičnšega magjarskoga življenja. njegve reči so cepale kmicu i hitale su svetle, plamene iskre na nebo, da bi vidli najti naše pravo mesto pod suncem. Za jednu svoju misel se bavil do kraja, borio se s rečmi i s pismom se tak dugo, dok se ta njegva misel neje ostvarila.

Jeli bi meli Lánchid-a (najveksi i najlepši most v Budimpešti), da se ta, za onih vremen najveksa misel neje rodila v njegvi glavi? Pak makar bi ga i imeli, ali za kulko let kasne! Jeli bi se bila mogla stvoriti Magjarska Akademija Znanosti (Magyar Tudományos Akadémia), da on neje alduval, prez sakoga rečuna, tak velku svotu, i stem je stvoril fundament te akademije? I čudi drugih znanstvenih savod ne bi meli, ili čuda kesne, prez njegvog početka i dela.

Ali to je samo jedan del njegvih stvaranja. Čuda više je njegve duševne ostavine, koja je stvorila njegvom narodu vekivečne zakone. V njegvim pismim, koja imaju vekivečnu vrednost, neje ostavil otrpito pitanje niti za jednu stvar, za koju je mislil, kaj je važna za narod. Vučil i vodil je, špotal i pofalil je, de je kak to potrebno bilo za narod. Postavil je takše pravice za svoj narod, koje bode v sako vreme služile, kakti pelda za voditele i za narod.

Veli on: »Saki on, komu je Bog dal više vremena, vekšega imetka i već penez, mora više vremena, vekšega truda i već penez alduvati za svoju domovinu«. Te reči si mora saki magjarski človek, sih vremen, dobro zapamtiti! Delati! Saki tam, de ga je Bog postavil! To more jedino biti prava domoljubnost. Gledati v budućnost i z jakom volom delati za nju. Ne plakati se za ono, kaj je prošlo, nego vufati se v budućnost i z jakom volom delati za nju, to bode dalo srečno življenje. Veli dale Széchenyi: „Nekoji žalosno fučkaju pes-

Szentpétervár egyetlen lángtengerré vált a német repülők tüzeben

Már a finn csapatok is a város közelében vannak

A Stefani Iroda különtudósítójának jelentése szerint a Szentpétervár körüli gyűrű egyre szűkül. A német tüzérség állandóan tűz alatt tartja a várost és a német repülők is sorozatos támadást intéznek a város ipart célpontjai ellen. Megállapítható, hogy

a város már teljesen lángokban áll.

A lakosság az eddig még épségben álló városnegyedekben zsu-

folódott össze.

A város körüli állásokból maga Mannerheim finn főparancsnok is meglekintette a város égsét. A finnek egyébként a Ladoga tó szigetait egymásután foglalják vissza és ők is mind jobban közelednek a városhoz. A szovjet itt is barbár pusztításokat végzett. A templomokat elpusztították, vagy gyárakká, istállókká, egyik helyen pedig táncteremmé alakították át.

Knox követeli, hogy az amerikai hadsereget bárhol használják fel

Knox tengernagy az új amerikai csatahajó vízrebocsátása alkalmával mondott beszédében sokkal messzebb ment kijelentéseiben, mint az első amerikai jelentések mondták. A tengernagy ugyanis nyíltan nemcsak

a semlegességi törvény feladását követelte, hanem azt is, hogy az amerikai hadsereget használják fel bárhol és nemcsak akkor, amikor már az ellenség amerikai földre teszi lábát.

Roosevelt beszéde a semlegesség feladása érdekében

Roosevelt a sajtóértekezleten a Pingstar elsüllyesztésével kapcsolatban kijelentette, hogy fő cél a haza védelme és így nem fontos, hogy milyen zászló alatt futó hajórol van szó és hogy fel van-e fegyverezve, vagy sem. Amerika védelme alá vett minden hajót, amely a tengely támadásait szemben ellenállást

fejt ki. Véleménye szerint a keskedelmi hajókat fel szabad fegyverezni, ennek egyedül a semlegességi törvény áll útjában.

Knox tengerészeti miniszter nyíltan a semlegességi törvény megszüntetését követelte. Szerinte csekély kilitás van a szovjet győzelmére.

Roosevelt szombaton rádióbeszédet mond

Meg nem erősített hírek szerint Roosevelt elnök szombaton rádióbeszédet mond, amelyet valamennyi amerikai adóálló-

más közvetít. Amerikai körökben fontos bejelentéseket várnak.

Hitler személyes üzenetet küld a török köztársasági elnöknek

A déli budapesti lapok értesülései szerint Pápen ankarai nagykövét Berlinből Ankarába utazik és Hitler kancellár személyes üzenetét viszi a török köztársasági elnöknek. A kilá-

tások igen kedvezők. A német-török gazdasági tárgyalások is sikerrel járnak. A török mezőgazdasági terményeket szállítanak a németeknek gépekért.

hova állított hivatása. Ez lehet egyedül a hazafiság mértéke. Jövöbe nézni és erős akarattal munkálkodni érte. Nem a mul-ton való siránkozás, hanem a jövőbe vetett hit és az érte vég-zett munka teremt boldogságot. »Némelyek szomorúan füttyűré-szik el a mohácsi vész nótáját — mondja Széchenyi — s azt hiszik, ott van koporsója min-den scythá fénynek, de az okos ember nem néz annyira hála mögé, mint inkább maga elébe.« »A múlt elesett hatalmunkból, a jövődönék urai vagyunk!«

Nemzetének rajongó szeretele és boldogulásáról vallott nézete egy Zrinyiéval, akivel sok vonatkozásban a legmélyebb lelki rokonság fűzi össze. Két évszázadnyi távolságra egymástól ugyanazt látják hibának és erénynek és ugyanabban vallják és hirdetik a felemelkedés mód-ját...

Széchenyi emlékezetének ragyogásában ne feledkezzünk el a legigazabb ünneplésről: fo-gadjuk szívünkbe tanító szavát és olyan fiai legyünk népünk-nek, országunknak, akikben hi-ven el és irányít Széchenyi szle-leme.

mu Mohacs-ke bitke (tam so turki magjare potukli) i misliju si, da je tam zakopana sa naša starinska svetlost, ali spameten človek ne gleda nazaj, nego napre. Prošlost smo zgubili, ali budučnosti smo mi gospodari».

Tak je rano toplo lubil svojea naroda i brigal se za njegvu buduću sreću, kak i Zrinyji i v čuda prilikama so si v duši rodnina bili. Dvesto let dalko jeden od drugoga, itak su imeli iste misli, vidli so jednako se dobrote i se falinge i jednako so znali s čim je moći narodu pomoći.

Ve da se zmislimo za svetlo ime Syéchenyi-a nesmemo pozabiti za najlepše svetkovanje: Moramo prijeti v srce njegve reči s kojimi nas vuči i moramo biti dobra deca naše domovine i za navek čuvati duh Széchenyi-a.

— Zrinsku kapelu pre Sveti Jeleni je dobila varmegija. Kak čujemo se kancelarije kotarskoga poglavara v Čakovcu, direktor filiale Prve Hrvatske Šparkase prijavil je pre kotarskom poglavarstvu, kaj bo šparkasa grunta, kojega ima pre Sveti Jeleni, s kapelom i grobima Zrinyiovih, koji su gori, darovala varmegiji. Varmegija je dara prijala i bo se brigala za te grunt.

A Kormányzó Ur szözata az országos Széchenyi ünnepségen

Reč Gospona Guvernera na paradi za spomen na Széchenyi István-a

Gróf Széchenyi István születésének 150-ik évfordulóját nagyszabásu emlékünneppel üli meg Magyarország népe.

Az ünnepségek sorát a Pesti Vigadóban rendezett hatalmas aranyu emlékünnepp nyitotta meg, amelyen a Kormányzó meggyújtotta az emlékezés fáklýáját és átadta az ifjuság küldöttségének Az emlékezés lángját a fáklýavivők körülhordozzák az országban, hogy minde-nütt emlékeztessenek a legna-gyobb magyarra.

Féltizenegy órákor harsona-szó jelezte a kormányzó pár ér-kezését s a Vigadót zsufozásig megtöltö közönség percekig tar-tó tomboló ünneplésben része-sítette az államfőt, aki a Him-nusz elhangzása után meggyúj-totta az emlékezés fáklýáját és a következő szavakkal adta át az ifjuság küldöttségének:

— Emlékezzetek gróf Szé-chenyi Istvánra, a leghivebb és legnagyobb magyarra, aki égő fáklýaként világított és világít ma is nemzetének.

Tüncményes élete, kiapad-hatatlan alkotóereje és irányít adó eszméi mindenkor utmulató fényt jelentenek a magyarság számára.

— A Széchenyi szelleméből fakadó tűz az áldozatos, tiszta hazaszeretet tüze. Átadom ezt a tüzet a magyar ifjuságnak, hordozza lelkében, védje a vihar-ban és vigye embertől emberig, faluról falura, városról város-ra.

Az ifjuság képviselője ekkor magasra tartott fáklýával, kö-rülvéve minden lársadalmi ré-teg és foglalkozási ág képviselőjétől, elindult a teremből. Ez-után az Egyetemi Énekkarok énekeltek, majd Bárdossy László miniszterelnök mondotta el mély hatást keltő ünnepi be-szédét.

Ugyancsak fényes ünnepség volt a Széchenyi szobornál, ahol Varga József iparügyi mi-niszter tartott ünnepi beszédet.

Celi magjarski narod z velikom paradom svetkuje 150 rodjendan grofa Széchenyi Istvana.

Prva parada je bila v Pešti Vi-gado de so napravili veliku sveča-nost, na koju je došel i Gospon Guverner i vužgal je jednu spomenbaku, koju je predal deputaciji mlajšine. To spomenbaku nosiju te mladi dečki po celom orsagu, kaj se bodo sigde zmisli-li za največjega magjara.

Ob pol jedanaesti vuri so tro-bente javile, kaj je došel Gospon Guverner s svojim suprugom, a narod koji je došel v Vigado je črez više minot glasno pozdrav-lal državnoa poglavara, a on je, da so odigrali Himnusa, vužgal spomenbaku i z ovimi reči ju je predal deputaciji mlajšine:

„Zmislimo se za grofa Szé-chenyi Istvana, za najverne-šega i največjega magjara, koji je svetil kak goreča bakla i svetil još i denes svojemu narodu.

Njegov svetli život, njegova jakost za stvaranje, koja nig-dar ne je zmenkala i njegve misli, koje so nam pota ka-zale, bodo za navek ono svetlo, koje bo i dale kazalo pota magjaru.

Plamen, koji dohaja z nje-govog duha je plamen čiste i požrtvozne ljubavi za domovinu. Predajem ov plamen magjarskoj mlajšini, naj ga nosi v duši, naj ga brani v viheru i naj ga nosi od človeka do človeka, od sela do sela, od varaša do varaša“.

Zastupnik mlajšine je baklu vi-soko zdigel, sa gosпода koli njega, i tak je išel z sale vun. Za tim so akademski popevači popevali, a za njimi pak je minister predsed-nik Bárdossy obrdržal svoj paradni govor,

Isto je bila velka parada pre Széchenyi-ovom spomeniku, de je Varga József obrtni minister držal paradni govor.

Uttalan utakon folyik az utánpótlás. (Fo'ó RDV.)

Jogtalan üzérkedés készült Muraköz árpatermésével Nepriavčno so šteli šeftati z medijmurskim ječmenom

Tudomásunkra jutott, hogy bizonyos zsidó kereskedők 24 pengős áron összevásárolták a muraközi árpatermést és mint sörárpát akarták jelentősen magasabb árrélt továbbadni. A 24 pengős ár ugyanis a takarmány-árpa hivatalos árának felel meg.

A vásárlásokról szerencsére még időben tudomást szerzett az illetékes hatóság is és gyors intézkedéssel megakadályozta ezt az erkölcstelen üzletet. A főbíró lefoglaltatta az összevászárolt árpát és két pengős fel-árral a muraközi közlelemezés céljára megvetette. Ez az éré-lyes intézkedés megakadályozta azt, hogy a közvetlő jogtalan haszna miatt a vásárló közön-ség szenvedje meg a magas ára-ka.

Zavezdili smo, kaj su ne-štérni židovski trgovci skup skupo-vali medijmurskoga po 24 Pengő ječmena, pak so ga šteli puno draže prodati, kakti ječmena za pivo. To cena po 24 Pengő je

službena cena za ječmen za hrani-ti.

Na sreću so i vlasti razvedile još v pravo vreme za to kupovanje, pak so fletno sprečile to premo-ralnu trgovinu. Kotarski poglavar je dal zapleniti sega kuplenoga ječmena, pak je odredil cenu za 2 Pengő gori i da se mora prodati za hranu v Medijuurje. Ovo oštro postupanje je sprečilo, kaj bi trgovci puno zaslužili, a ljudi bi morali plaćati visoke cene.

— A vármegyeé lett a szentilonai Zrinyi-kápolna.

Mint a csáktornyai főbírói hivataltól értesülünk, az Első Horvát Takarékpénztár fiókjá-nak igazgatója bejelentette a főszolgabíróságnak, hogy a ta-karékpénztár birtokában levő szentilonai telket, a rajta levő Zrinyi-kápolnával és Zrinyi-sí-rokkal a vármegyének ajándé-kozzák.

Hirdessen lapunkban!

Źnemet aknakeresők fényjelekkel érintkeznek. (Foto RDV.)

Beszéljünk tisztesség-tudóan!

Moramo govoritni s poštovanjem!

Ugy látszik ez is a huszonháromév rossz maradványa. Ez a magyar fülnek és magyar gondolkodásnak szokatlan hang, amellyel itt a legtöbb ember beszél egymással. „Maga” mit akar, „maga” menjen ide — és hasonlók. Nagyon érdekes nagyon tisztelet nélküli beszéd ez. És különösen az a meglepő, hogy a kereskedő, vagy az iparos is így beszél a vevőjével. Alig van kivétel.

Megjegyezzük, nem nyelvi hibáról van szó, mert azok is így mondják, akik jól beszélnek magyarul. Az az érzésünk, hogy inkább a tisztelet hiányzik a beszédekből. Pedig ez nem erény.

Ad meg mindenkinek a kijáró tiszteletet, hogy léged is megbecsüljenek. Nem képmutató alázatoskodást kívánunk, hanem egyedül csak köteles tiszteletet. A megszólítás nem „maga”, hanem „Kovács ur”, „Szabó ur”, vagy akinek hivatali rangja van, annál a tisztségre megnevezése: „ügyvéd ur”, „doktor ur”, „szolgabíró ur”. A beszéd a szív és lélek kifejezője. Mutasunk inkább nemes szívet és lelket egymásnak, különösen ha feljebbvalóinkról, vagy olyan emberekről van szó, akik értünk dolgoknak.

Ezt nálunk tekintély-tiszteletnek mondják. A magyar ember büszke és egyenes, de tekintély-tisztele. Tudja, mi jár azoknak, akik vezetnek, akik jó szívet vannak iránta. Beszéljünk hát mi is úgy ezután, hogy beszédünk tisztesség legyen magunknak és tisztelet annak, akivel beszélünk.

Kak se vidi i to je huda herbija s ovih 23 let. Te glas, kak se tu najviše ludi spomina je za magjarsko vuho i za magjarsko misljenje nekaj špajnsnoga. Kaj očete „Vi”, ite „Vi” ta i tak spodobno. To je preveć ošter govor i prez poštovanja. A to je najbole špajnsno, kaj se i trgovci i meštri tak spominaju s svojimi kupci. Malo je iz nimke.

Moramo spomenuti, kaj je to ne pogreška jezika, i oni tak govorišu, koji dobro znaju magjarski. Tak se nam vidi, kaj poštovanje fali s toga govorenja. A to ne je lepo.

Moramo sakomu dati tulko poštovanja, kulko ga pripada, kaj bodo i nas poštovali. Ne prosimo licemerno poniženje, samo dužno poštovanje. Človeka se ne nagovarja „Vi”, nego „gospo” „gospo” „Kovács”, „gospo Szabó”, a onoga pak, koji ima službeni rang, njega treba zvati „gospo” „fiskalni”, „gospo doktor”, „gospo kotarski poglavar”. Govor pokaže srce i dušu. Bole da pokažemo plemenito srce i dušu, prem da govorimo s poglavarima, ili pak s ludmi, koji s nas delaju.

To se prinasa veli poštovanje ugleda. Magjarski človek je gizdav i jednaki, ali poštuje ugleda. Zna, kaj pripada onim, koji ga vodišu i koji imaju za njega dobro srce. Štoga se ve na dale i mi moramo tak spominati, kaj bode naš govor pošten za nas i za one, s kojimi se spominamo.

Hatalmas arányu előretörés bontakozik ki a Dnyeper-arcvonal déli szakaszán elért döntő sikerekből.

A Dnyeper-kanyar zsákjában megsemmisülés vár négy szovjet hadseregre

Még csak néhány napja annak, hogy angol-amerikai részről nem győzték eléggé hangsúlyozni Szentpétervár és Kíev rendkívüli fontosságát a keleti harcokban. Kár volt az angoloknak ördögöt kiáltani, mert fergeteges gyorsasággal megjelent és már el is ragadta az egyik aposztrofált értéket. Kíev citadelláján a német birodalmi hadilobogó leng, s a dicsőséges szovjet-marsall, Budjennin, már el is mozdította Moszkva, nehogy még egyszer megismételhesse haditettét. De azért nem kell azt gondolni, hogy egyedül Budjenni érdeme a nagy vereség. Igaz, német katonai körök is rámutatnak a szovjet hadseregparancsnok döntő hibájára, amelyet azzal követelt el, hogy nem ismerte fel időben a német átkarolást és az ezzel kapcsolatos hadműveleti szándékokat. Ugyancsak óriási hiba volt, hogy a tábornok sokáig állva maradt egy területen, amikor pedig már benne volt a zsákban, meg sem próbált komoly kitérést végrehajtani.

A sikert természetesen Budjenni minden hibája mellett is a német hadvezetés és a nagyszerű német katonai erények érték el. Rundstedt és Bock vezérlőbarnagyok csapatainak már szeptember 13-án sikerült az egyesülés Kíevtől 200 kilométerre keletre és ezzel a nagyszabású bekerítő hadművelet. 19-én a Reichenau-hadsereg egyik hadosztálya egészen az ukrán fővárosig tört előre és a jéghideg Ipern folyón átkelt gyalogság nyomban megkezdte meglepő támadását. Ezalatt a legnehezebb német tüzérség súlyos tűz alá vette a várost, a bombázó repülőgépek pedig sikerült felrobbantaniuk a munícióraktárakat. Az egyes városnegyedeket véres harcok árán megtisztították a »GPU«-ezredek alakulataitól. Amikor azután a szovjet főparancsnokság elmenekülése nyilvánvalóvá lett, a város helyőrsége letette a fegyvert.

A kievi hadművelet

sikerének hatása természetesen azonnal mutatkozott a keleti helyzet megítélésében és ez a nagyraértékelés a szakkörök véleményében időközben meg is erősödött. Ennek az a magyarázata, hogy a kievi bekerítő és nyomában annyira meggyengült a szovjet haderő, hogy ezzel teljesültek látszik a német hadműveleti terv főrésze. Az egész szovjet-hadjáratra vonatkozóan pedig annyiban van hatása az új helyzetnek, hogy a leningrádi körzelen bekerített szovjet csapatlőmegek kiesése a kievi körzelen kieső harci erőkket együtt meg fogja indítani a hatalmas szovjet ember- és anyagterhelés kimerülését, amit pedig német részről mindig döntő

szempontnak tartottak.

A kievi győzelmet megtoldotta még Poltava elfoglalása. Ez a történelmi jelentőségű város a Kíev-Kharkov közötti vasutvonalon fekszik majdnem 350 kilométerre Kíevtől. Itt már a Donec-medence felé törnek a németek és rövidesen számolni lehet ennek a hatalmas iparvidéknek az elfoglalásával is. Ennek bekövetkeztével pedig a szovjet elveszté harmadik nagy iparvidékét is. Ukrajna négy-ötödét a német kézben van és ha Budjenni a még meglévő részen próbálkozik is szétzilált seregének összefogásával, az eddigi eredmények hatását megakadályozni már sehogyan sem tudja. Mezőgazdasági és ipari szempontból egyaránt Ukrajna volt a szovjet legértékesebb területe, amelynek elvesztését semmi sem pótolja. Még a Kaukázuson át érkező angol segítség sem, amelynek megvalósulását különben is erősen kétségessé teszi a német előretörés. Ha ugyanis a német erők lendülete nem törik meg, már pedig egyre kisebb ellenállást kell leküzdeniük, akkor a Perzsiából észak felé tartó utánpótlási vonalak eldugása szinte máris megvalósulhat látszik. Így az amolyan az angol és amerikai küldöttségek részvételével már meg is kezdődött Moszkvában, küldöttségek már elindultak, legfeljebb tervet fog kidolgozni az amerikai hadianyag szállítási sára. Ez a terv azonban igen nagy próbára teszi a küldöttségek fantáziáját s mire a szovjet közlekedési utonalak bonyodalmaiból sikerül kikászálódniuk, kérdés, hogy a szovjetnek egyáltalán lesz-e még szüksége hadianyagra.

Bulgária

körül egyre jobban kiéleződik a diplomáciai küzdelem. Mint ismeretes, Moszkva éleshangú jegyzékben kifogásolta Bulgária tengelybarát magatartását és különféle kivánságokkal lépett fel a fekete-tengeri bolgár kikötőkre vonatkozóan. Ezzel egyidőben azonban terrorizáltak és merénylőket csempésztek az országba, akikkel úgy látszik biztosítani akarta elgondolásának teljesedését. A bolgár minisztertanács ellenintézkedésképpen életbeléptette a polgári mozgósításról, az állam védelméről és a rend fenntartásáról szóló törvényeket, a szovjet ejtőernyősöket és tengeraltájrón szállított bolsevistákat pedig érkezésükkor agyonlőtték. Moszkva terveibe ez az ellenállás persze nem illett be, mert a szovjet urai azt hitték, hogy a Bulgáriának nyújtott »garanciáért« cserébe megkapják Várna és Burgas támaszpontokat. A balti-tengeri mintára úgy remélték, hogy az egész országot igába lehet majd hajtani. Az a körülmény,

hogy a bolgár nemzet ahelyett, hogy magát a bolsevizmustól élve felfalni engedje, az európai népekkel együtt igyekezik résztvenni az új rend kialakításában, a Kreml-ben nagy csalódást keltett. Ezért kísérletük meg hamis vádakkal és fenyegetésekkel megfélemlíteni a bolgár kormányt. A megfélemlítési kísérletben élénk részt vett az Egyesült Államok szófiai követe és fenyegetésekkel igyekezett a moszkvai kívánságok teljesítésére rávenni Bulgáriát.

Roosevelt és Kerenszki tárgyalásai

A nagy hullámok a jelek szerint partokat is kezdenek szakítani. Amerikából érkezett hírek nagy aggodalommal szólnak a szovjetlet ért súlyos veszteségekről és beismerik, hogy a bolsevisták emberben és hadianyagban egyaránt ijesztő veszteségeket szenvedtek. A lapok általában biztosra veszik a szovjet vereségét. Nagy feszültséggel figyelik Roosevelt és Kerenszki megbeszéléseit, amelyek a legnagyobb szenzációként hatottak az északamerikai közvéleményre. Kerenszki tudvalevően az orosz polgári forradalom első vezére volt és mint ilyen a Sztalin-féle uralom megdöntésére tört. A tárgyalásokkal kapcsolatban az a vélemény alakult ki, hogy Roosevelt most már a bolsevizmus végső bukásával számolva, azért tárgyalt Kerenszkiel, hogy Sztalinnak bukása után polgári kormányt alakítsanak és az új kormány átvehesse az esetleg Kaukázusba visszavonuló bolsevista seregek roncsainak vezénnyelét. Persze a tárgyalások hírei érthető izgalmat és aggodalmat keltettek Londonban. Az angol munkáspárt nagy visszatéttséssel fogadta a megbeszéléseket, a Londonban időző szovjet-meg-

HIRSCHSOHN
TESTVÉREK
**RÖFÖS-, DIVAT-
ÉS RÖVIDÁRU-
KERESKEDÉS**
Csáktornya

Nagy választék!

bizottak körében pedig mély lehangoltságot keltett az amerikai hír. Moszkvában viszont nagy fetháborodással fogadták a washingtoni jelentéseket. Bár a szovjet lapok még nem foglalkoztak a tárgyalásokkal, a Pravdában már gunyos megjegyzések hangzottak el Roosevelten ellen. Sőt bizonyos helye-

ken olyan vélemények is szárnyra kelttek, hogy az Eggesült Államok célja egyenesen a kommunizmus elterjesztése és új államhatalom felállítására a szovjet területeken. Német részről még nem fűztek megjegyzéseket a tárgyalásokhoz, egy azonban bizonyos: akármit próbálnak is meg a demokrata hatalmak, a keleti hadszíntéren már semmi sem akadályozhatja meg a német győzelmet és annak termézetes következményeit.

dopada, kaj se bugari protiviju, kajti sovjetska gospoda so mislili, kaj bodo za svoje „garancije“, koje bi dali Bugarsko, dobili mesta Varna i Burgas, de bi se oslanjali. Kak so napravili na baltiskom Morju, tak so mislili i tu celoga orsaga stirati v svoj jarem. Gospoda v Kreml-u (bivša carska hiža) so se jako vkanili, da so mislili, kaj se bodo bugari dali živi požrti od bolševizma, a oni pak na mesto toga rajši skup z evropskimi narodi delaju za bolši svet i novi red. Zato so probali z lažnimi tožbami i grožnjami stirati bugarsku vladu v strah. V tem naganjanju je imel svoj res i američanski poslanik v Sofiji (glavni varaš Bugarske), koji je isto štel bugare prepraviti, kaj bi spunili Moskvine zahteve.

Roosevelt i Kerenszki

Kak se vidi te velke vode bodo pomale i brega rušile. Kak z Amerike čujemo, tam velki sovjetski zgubički delaju teške brige i priznaju, kaj su bolševiki pretrpeli i v ludmi i v materijalu velke zgubičke. Novine već pišeju, kaj je sigurno, kaj bodo sovjeti predali. Z velkom pažnjom glediju na pregovore Roosvelta i Kerenski-a, koji so napravili v Ameriki velku senzaciju. Kaj znamo, Kerenski je bil prvi voditelj ruske civilne revolucije i štel je zrušiti Stalina. Steh pregovorov si misliju, da Roosvelt već računa stem, kaj bo bolševizam od kraja prepal i zato pregovora s Kerenskiem, kaj bi po propasti Stalina napravili civilnu vladu i nova vlada bi prek zela ostanjke bolševičke soldačije, koja se bo povlekla v Kaukaziju. V londonu so zbog tih pregovora jako uzurjani i prestrašeni. Londonskoj delavskoj stranki se te pogovori ne dopadaju. A sovjetskim zastupnikima, koji so v Londonu te američki glas dela veliku žalost. V Moskvi pak se jako srdiju prek teh glasov, koji dođu z Washingtona. Prem da sovjetske novine još nikaj ne pišeju za te pregovore, itak se v listu Pravda već norca delaju Roosveltu. Na nekotjim mestima so već toga mžlenja, kaj Zjedinjene Države ran za tem ideju, kak bi komunizma spravili v propast i kaj bi na sovjetskoj zemlji stvorili novu državnu vlast. Z nemške strane se još nikaj ne veli za te pregovore, ali jedno je sigurno: kaj god bodo probale demokratske vlasti, na istočnom taborišču već nikaj nemre sprečiti nemšku pobedu i se ono, kaj bo stoga žišlo.

Bugarska

Koli nje se bole vrti diplomatska borba. Kak nam je poznato, Moskva je oštro prigovarala priateljstvo Bugarske s osovinskim silama i vila je sakofornu zahteve glede bugarskih pristaništa na Crnom morju, a v isto vreme je poslala v Bugarsku sakojčačke teroriste i atentatore, s kojima si je štel zasigurati, kaj bodo njeni zahtevi spunjeni. Za odgovor so bogarski ministri stavili v život zakone za civilnu mobilizaciju, obrane države i obdržavanje reda, a sovjetske i bolševike, koji so došli na podmornicama, pak so se postrelali, mam kak so došli. Moskvi se to ne

Nem csak a formái külső, hanem a belső tartalom is elsőrendű fontosságú. Tekintse meg belülről is és próbálja ki a
Standard
RADIO
csúcsexperimontját.

EMLÉKEZÉS*

Üdvözlég hazám, szülőföldem ottára, Kankariós szülőtermés, háziállatok tanúja,

mezők, rétek kergulája. Magyar voltál, magyar lettél, magyar nóták füttyös, táncos Domboruja.

Gyermekkorom szép hazája, áldástörőja bus lelkemnek, ifjúságom negát-álma onnan indult Golgotára.

Üdvözlég hazám, te szent földem.

Te ismét miénk vagy,

nem csak szent visszaemlékezés!

A szabadságnak ottalmában szárnyrakelve repül lelkem; szeretetteim sirhantjai és az élők kedve

hogy láthatlak... [arca
reps szívem!

Zalán Katalin

*A fővárosból érkezett hozzánk ez a kis vers. Írója nyugalmazott tanítónő, aki szülőföldje iránti szeretetétől indítva öntötte dalba érzéseit, amikor újra szabadnak tudta érzeteit faluját. Meghatva adunk helyet e meleg érzéseknak, amelyek újból megmutatják a muraközieknek, hogy aki innen került el, az szeretetével mindig visszatér ide és örök barátja Muraköznek. Ilyen magyar érzések szállnak Muraköz felé! Szerk.

Megegyezés a horvát-magyar határforgalom ügyében

A két muraközi járás főszo-gabirája, Dr. Vida János és vilé Dr. Hertelendy Ferenc megbeszéléseket folytatott a varasdi alispánnal a határátlépések ügyében. A Varasdon tartott értekezlet eredményeképpen rendezték a kisebb határszéli forgalmat, amely a jövőben az értekezleten lefektetett alapelvek szerint bonyolódik le.

Kievse borbe

so svojim velkim uspehom mam pokazale, kak je ima presoditi stanje na istočnom taborišču i stručni ludj so to velko vrednost med tem i prinali. To se razme po tem, kajti je sovjetska soldačija. polti zaokroženja tak oslabila, kaj se stoga vidi, da je stem glavni nemški plan gotov. Na celi sovjetski tabor pak se to tulko tiče, kaj stem kaj je pre Leningradu zaokroženja vojska i pre Kievom poništena vojska vun opala, bodo se jake sovjetske rezerve spraznile i v ludmi i v materijalu. a to pak je z nemške strane navek bila glavna točka.

Kievsku pobedu so nemci doštukali još i stem, kaj so zavzeli Poltavu. Te varoš, historičkog sna-

PÁLCSICS

FEST • TISZTIT

Gyár: Nagykanizsa

csáktoryai gyűjtő: Horthy Miklós-tér
(volt Kelemen Imre-féle helyiség)

Elfeledtük a 23 év nyomorúságát és elnyomását

Pozabili bomo vevole prošlih 23 let

Muraköz két főszołgabrája nyilatkozik programjáról - Medjimurski dva kotarski poglavari so govorili za svoj program

Első számunkban a vármegye főispánja és alispánja tett hitet Muraköz szeretete és boldogítása mellett. Nyilatkozatukból megérthette minden muraközi, hogy Szent István birodalmában jólét és fejlődés vár erre az országrészre.

Most a két járás főszołgabrája szólał meg, hogy néhány mondatban megjelölje azt az utat, amelyen kormányozni akarja a rábizott területet és amelyen el akarja vezetni Muraköz derék, becsületes népét a jól megérdemelt boldoguláshoz. Két olyan férfit ismer meg ebből a pár sorból Muraköz népe, aki szűkszavu ugyan, beszélni nem szeret, mert tulságosan sokat tesz, dolgozik ahhoz, hogy a beszédre is ideje jusson. Nem hallunk most sem tőlük zengzetes nagy szavakat. A mai komoly időknek megfelelően pár szóba sűrítik össze azt a mindent átfogó programot, amely-

nek megvalósítását az első pillanatban már meg is kezdték.

V prim broju naših novin so varmegjinski veliki i viceišpan z javili svoje za lubavi i bolši svet Medjimurja. Z njihovih reči je saki medjimurec mogel razmeti, kaj v orsagu Svetoga Stefana čeka nate falat zemle bolši svet i bolše gospodarjenja.

Ve so se pak oglasili poglavari teh dveh kotarov, kaj pokažeju pota, kud bodo vodili ovoga poštenega i dobroga medjimurskoga naroda, kaj bo došel do bolšega, kak si je to zaslužil. Steh par reči bo narod prepoznal dva človeka, koji nečeju puno govoriti, kajti imaju tulko posla, kaj njim ne ostane vreme za čuda reči. Niti ve namo čuli kakše glasne, velke reči, nego, kak se to šika za denešnja ozbilna vremena, s par rečmi so zjavili svoj program, kojega so se več i hapiši zvršavati.

remünk, mert hiszen a malom csaknem 500 munkást foglalkoztat.

Kaj zpadaju v čakovski kotar, njim ne treba predstaviti njihovoga poglavara. Najviše njih već so bili pred njim, govorili s njim, prošili so ga nekaj i zadovolni so išli dimo. To je negdašnji, sprobani upravni človek, koji ne gledi pošte samo po kamenatom zakom, nego i s človečjom lubavi. Saki more prednjega s sakom prošnjom on oče pomoći sakomu. Rano ove dane se pripetilo, kaj je došel pred njega jeden par, koji so se šteli respitati. Bog zna, kaj so meli medsobom, dosta tomu kaj so dimo isli pomirjeni. Poglavari je imel srce na mestu.

Ve da bi bi moral govoriti, programa dati, čemu to? Program tvoj ima v srecu, čemu za to govoriti?

Sreem delati — stem oče z odlučiti svoje reči i samo s teška ima votu dale govoriti. Idem zatem, kaj bom prevladal se poteškoće, se novele pošlih 23 let. Volim toga naroda, vreden je bolšega življenja.

Poteškoće v prehrani smo odstranili i ne treba se bojati, kaj bi kaj sfalili. Rezgovarali smo na jednom mestu, de se svinje piftaju, pak nam je se do marečusa sigurna mašča i meso. Pačali bomo s zrnjem, pak je tak i trgovina zrnja osigurana. Kaj s mesa ne potroši, to bomo predali fabriki Vajda za konzerve. Isto tak je sigurna i mela za obedva kotare. Čakovski dampfmelin bo si priskrbel zrnje za to mesece, pak ga dene v magazin. To je po priliki 400 vagonov zrnje, kaj se bo mlelo. Stem bomo stvoriti i posla, kaiti v melin dela skorom do 500 ludi.

Dr. Vida János:

„Doldozni akarok Muraközért és népéért!“

A csáktornyai járáshoz tartozóknak nem kell már bemutatni főszołgabrójukat. A legtöbben már jártak nála, beszéltek vele, kértek tőle valamit és megnyugvással hagyták el hivatalát. Régi, kipróbált közigazgatási ember, aki nemcsak a híres paragrafusok szerint, hanem az emberi szereteten át is nézi az ügyeket. Bárki akár milyen bajával bátran fordulhat hozzá, mert mindenkinek akar segíteni.

Eppen a napokban történt, hogy egy váltai készülő házaspár járt nála. Isten tudja, hogy tulajdonképpen mit akartak, csak az a bizonyos, hogy összebékülve távoztak. A főbíró szíve a helyén volt.

Most amikor beszélni kellenek, programot kéne adni, bizony zavarban van. A program ott van a lelkében, de beszélni róla? Minek az?

— Dolgozni akarok! — szeretném ezzel lezárni az ügyet. Csak nehezen, beszélgetés közben ejtegeti el a többi. — Azon leszek, hogy minden nehézséget megoldjunk, a huszonhárom év számtalan baját, hibáját kiküszöböljük. Szeretlem ezt a népet, megérdemli a jobb sorsot.

— A közéletmezés nehézségét eltüntetjük és nem kell félni, hogy hiányok lesznek. Tárvalunk egy sertéshizlálóval és a lárvalások eredményeként biztosítottuk márciusig a zsír- és husszükségletet. Gabonával fizetünk, így a termék értékesítése is megoldódik. Ami husz nem fogy el, azt átadjuk a Vajda konzervgyárnak. Ugyancsak biztosítottuk a két járás lisztellátását is. A csáktornyai malom megszerzi a tizhónapi szükségletet és tárolja. Ez mintegy 400 vagon gabonát jelent, amit a malom öröl meg. Ezzel természetesen munkadalmat is te-

Yltéz dr. Hertelendy Ferenc:

„Megvalósítom a szociális közigazgatást.“

Mi az a szociális közigazgatás? Az emberségességnek, a szeretetnek az igazgatása. Megtalálni azokat a helyeket, ahol baj van, ahol segítségre van szükség és segíteni, gyógvitani, kell, hogy emberi életet élhessen minden emberfia. Lehető enél szebb feladatot maga elé tűznie a köz vezető-férfinak?

A perlaki főbíró is melegszívű ember. Mintha csak a vármegye vezetői tudták volna, hogy kiket kell a megsanyargatott területre küldeni, úgy választották meg a főbírákat. Vitéz Hertelendy Ferenc nem barátja a szavaknak, de a szíve színarany.

— Megvalósítom a szociális közigazgatást. — mondotta — hogy Muraköz népe mielőbb megismerhesse a magyar kormányzás értékét és emberszeretét. Azon leszek, hogy járásom minden rendű és rangú lakosának meglegyen a becsületes, józú kenyere, munkát találjon, aki dolgozni akar, és anyagi támogatást kapjon, aki

érdemes arra s a támogatást hasznosan tudja felhasználni.

— Segítségére leszünk a termelőeknek, hogy földjeik művelésében irányítást hasznos eligazítást kapjanak. Részeseitjük őket mindazonban a kedvezményekben, amelyekben az anya-

országok is részesülnek. A közegészségügyet egyik legfontosabb munkaterületnek tartom és mindent megteszünk, hogy a vidék fertőző betegségei, a trachoma és a malária, ne szedjenek annyi áldozatot. Ennek érdekében szakorvost kérünk a trachoma-kórházba, amely már is nagyon szépen működik. Segítünk, ahol segíteni kell. Akinek baja van, forduljon bizalommal hozzám.

Többet nem is mond. Nincs is rá szükség, mert ennyiben is minden benne van.

Muraközi nép! Látd-e már szebb jövődet ezeknek a férfiaknak a szeretetében és munkájában?

Kaj je to socijalna uprava? To je uprav človečnosti i lubavi. Najti ona mesta, de je zlo, da je potrebna pomoć i pomagati, vračiti, kaj bo saki človek mogel živeti s človečjím življenjem. Jeli si more jeden človek, voditel javnoga življenja predstaviti pred sebe lepšu zadaču?

I prelócki kotarski poglavari je človek toploga srca. Kak da bi bili voditelji varmegjije znali, kakše ludi je treba poslati sem, v te zmocni kraj, tek so zebrale medjimurske poglavare. Vitez Hertelendy Ferenc nije prijatel puno reči, ali srce mu je zlatno.

Bom ostvaril socijalnu upravu — rekel je — kaj bu medjimurski narod čim predi spoznal i vrednost i lubav magjarske vladavine. Isel bom za tem, kaj bo saki človek mojega kotara našel svoj pošten i dobar kruh, koji oče delati, kaj si bo posla našel, a koji je potreben pomoći i bu ja znal pošteno ponucati, kaj dobi pomoć.

Pomagali bomo selskomu nadelrodu, kaj si bodo znali zemle dobro i hasnovito obdelavati. Bodo dobili se one pomoći, koje dobiju oni v materij zemli. Brigali se bomo i za narodno zdravlje i se bomo napravili, kaj betegi, trachoma i malarija, koji tulko haraju po ovom kraju, nabodo pobirali tulko žrtvi. Za to bomo prošili zvučenoga doktora v špital za trachomu. Te špital već dosta dobro dela. Pomagali bomo, de je treba. Komu kaj fati, naj dojde z ufanjem kmeni.

Više ne je rekel, niti ne treba, v tem rečim je se nutri. Medjimurski narod! Jeli vidiš tvojju lepšu budućnost v lubavi i poslu teh ludi?

BEHOJNIK MIHÁLY VAS- ÉS FESTÉKKERESKEDÉSE CSÁKTORNYA

Konyhaedény, épületvasalás, szerszám
és gazdasági gépek
nagy választékban kaphatók.

GUTTMAN BÉLA

RÓFÖS-, DIVAT-, KÖTÖTT-
ÉS RÖVIDÁRU KERESKEDÉSE

CSÁKTORNYA

NAGY VÁLASZTÉK!

Adorján József nagylelkű adománya Velkodišni dar

Adorján József az O. K. H. csáktornyai származású ügyvezető igazgatója (Pestszenterzsébet) 100 P-t adományozott a csáktornyai iskolák szegény tanulóinak tankönyvszegélyezésére. A mai nehéz viszonyok mellett az 1000 P-nek a kifizetése bizonyítja, hogy a vér nem válik vízzé és a muraközi embert akár jó, akár rossz helyzetbe sodorja az élet, soha nem feledkeznek meg az ő szűkebb hazájáról, Muraközről.

Megkapó kép volt, amikor a felszabadulás után 23 fájdalmas év emlékeivel újra visszajöhető Adorján József Csáktornyára és vele bejárhatunk a régi kedves gyermek- és diákemlékeinek színhelyeit. Adorján József még a megszállás alatt fogadalmat tett, hogy Muraköz visszatértevel nagyobb összegű támogatást fog nyújtani szegényebb sorsú tanulóknak. Ezt az ígéretét be is váltotta.

Adorján József, rodjeni čakovčanec, poslovni direktor O. K. H. is Pestszenterzsébet je daroval čakovski školam 1000 Pengő za knjige za siromašku decu. Poleg denešnjih teških prilik je teh 1000 P takav dar, koji posvedoči, da s krvi nigdar na bo voda i medjimurski človek, kam ga gut Bog dene, v hudo ali v dobro, nigdar ne pozabi za svoju domovinu Medjimurje.

Lepo je bilo pre duši za gledati, da je Adorján József pri oslobodjenju, potli 23 letne žalostne moke, mogel nazaj dojtj v Čakovce. pak smo injim pregledavali ona mesta, za koje ga vežeju deteći i školski spomeniki. Adorján József se još za vreme okupacije obvezal, da ako se Medjimurje oslobodi, bude dal vekšu svotu za pomoć siromašnim deakam. To reč je i obdržal.

A katonai közigazgatás ajándéka.

A katonai közigazgatás a csáktornyai iskolák részére tankönyvszegélyezés céljára 1200 pengőt adományozott.

**Csáktornyai
Cukorka
és Csokoládégyár**

VÉDJEGY:
„MARION“

Országjárás — Putovanje po orsagu

Az őskoronázó város: Székesfehérvár

Stari varoš Székesfehérvár, de so krale korunili

A magyar multnak megszentelt kövein járunk. Áhítatos lélekkel lépkedj e falak közt, muraközi testvérem, mert a Szent Király szelleme él itt minden kis zugban és királyi csontok tok porladnak a romkert egyszerű kriptájában. Ezer év lelke lengi körül a várfalat, kiprobált és nagyinak bizonyult magyar nemzedékek nyomai látszanak a kövekben és minden-minden, a mit a szemed lát és a szived érez, a vérről és dicsőséggel irt századokból maradt itt okulásul és örök emlékezetülül...

Nem lehet a multat nem-érezni, nem lehet róla nem-beszélni, ha Fehérvártól jár az ember. Leszállunk a vonatról és kimegyünk a legmodernebb pályaudvar épületéből, már is szembe találjuk magunkat a történelem első üzenetével. A *Püspök-kut* magasodik elénk a lesülyesztett kis virágágyak közepéből. Telején pajzsos magyar vitéz emeli kardját a jövővény felé: megállj és ha pogány vagy, ide be ne tedd a lábád!

A barok-oszlop tövében, a kut öblei felett a magyarság négy keresztelő püspöke ül,

köztük Szent Gellért, amint Imre királyfít oktatja.

Hodamo po posvečenom kamenju magjarske prošlosti. Z genitum dušom hodaj med ovimi stenami moj medjimurski brate, kajti tu v sakom kolu živi duh Svetoga Krala i kraleske kosti poživaju v prostim grufim grobja. Jezeroletni duh obhaja gradske stene, tragi s probanih i velkih magjarskih korenih s vidiju po kamenju, v zemli i se posod, kaj ti oko vidi i za kaj ti srce kuca. To ti je se ostalo tu od starih vekov, koji so napisani s krvi idikom, za večni spomenek i navuk.

Ako človek hodi po Fehérváru, ne moči kaj človek nebi čutil prošlost i kaj se nebi va nju spominat. Zidemo s čuga, pak idemo črez najmoderneši banhof i već vidihom prvi naš povesti. Tu je *Biskupov zdenec* (Püspök-kut) med lepimi, niskimi gredami cvetja. Na vrhu magjarski vitez ždiže sablu proti potniku. pak mu veli: stoj, i ako si pogan, tu nesmeš z nogom stupiti.

Pod stupom baroknog stila, a obor zdenca sediju četiri magjarski biskupi, med njimi sveti Gellért, kak vano vuči kralovog sina Imbria.

A Szent István-bazilika romjai

Ruševine bazilike Svetoga Štefana

Fasorokkal, virágágyakkal szegélyezett tiszta utcákon megyünk végig, rendben tartott szép épületek között és akármerre nézünk, mindenfelé valami kedves csend, megkapó báj honol a falak közt. Megyünk a Várkörút sötét vadgesztenyéi alatt, ahol valamikor *Blaha Lujza*, a »nemzel családnya« élvezte a lelkes csendet, aztán egyszerre megállunk, mert megállit bennünket valami.

A *várkapuhoz* értünk, amelynek ívei alatt átlépkedve feltáru előttünk az *ezeréves Szent István bazilika maradványa* a romkert közepén. A megszentelt falak hatalmas kövei ugy emelkednek ki a virágos földből, mint a messiáz évszázadok föld alól jött hirnökei. A falakban és a falak mellett feltárt sírok nyelik el a fényt és meresztek sötét mélyüket az ég felé. *A bennük nyugodott királyi csontokat egy közös sírba helyezték el a Szent István mauzóleum előtt*, hogy háborítatlanul, az utódok kegyeletétől övezve pihenjenek tovább a nagy király árnyékában.

Mert a Szent Korona és a Szent Jobb történetét elbeszélő, gyönyörű freskókkal ékesített mauzóleum közepén *Szent István faragott, díszes kőkoporsója áll*. Mit ézerhet az ember a multnak ilyen csodálatos, szent maradványai előtt, mint mélységes kegyeletet és büszkeséget, hogy ez a miénk, ez a mi dicsőséges multunk. És végig a költár ívei alatt szépnélsebb faragott kövek, a bazilika gyönyörű maradványai, mindegyik külön hirdetője a mult nagyságának.

Ezért királyi város Székesfehérvár. *E bazilikában koronázták hosszú évszázadokon át*

királyainkat és itt helyezték őket örök nyugalomra. Nincs még egy hely a szépséges magyar honban, amelyen annyira királyi lábnyom volna, mint ezen a földön...

A költár az ősi várfalhoz támaszkodik, amelynek másik oldalán kedves kertecské huzódik meg szerényen. A *Prohászka-kert*. A város feledhetetlen emlékü, nagy püspöke, *Prohászka Ottokár*, kedvelt tartózkodási helye volt ez a csendes kis hely. A várfal előtt sorakozó öreg tenyök árnyékában *Vattai várkapitány* ül szobra buslakodik. *Fehérvár utolsó várkapitánya*. A várat elfoglalt hatalmas török hadserveg őt is magával vitte és ott pusztult el a költő-kapitány valahol az ozmán birodalom egy penészes sarkában.

Idemo po čistim vulicam, vdielen je drenje i grede s cvetjem, lepe hiže, v redu držane i kam god gledimo, sigdi je nekši blagi mir i veselje med stenami. Idemo po glavnoj vulici. (Vár-kört) pod kmičnimi kostanji, de se je negda *Blaha Lujza* „Havulj naroda“ špančerala i živila tišinu i na jempot postojimo, kajti nas nekaj zastavla.

Došli smo do *gradskih vrata*, idemo pod njimi dale pak se nam pokažeju na sredini vrta *ruševine jezero let stare bazilike (cirkve) Svetoga Štefana*. Te silni kameni posvečenih sten, se tak zdižeju z med cvetja, kak da bi bili glasniki starih vekov, koji so došli spod zemle.

V stenami i poleg sten otpri grobi gataju svetlo i kažeju svoje temnegrave proti nebu. *Kraleske kosti, koje so v njima počivale, so deli v jeden skupni grob pred velkim gruftom (mauzoleum) Svetoga Štefana*, kaj boda

KERESKEDŐ, ÜZLETEMBER, IPAROS

nem nélkülözheti a hirdetést.

**Akt többben ismernek,
többben keresnek!**

Hirdessen lapunkban
és egész Muraköz ismerni fogja!

Keretes hirdetések ára:
miliméter soronként 10 fillér.

tam v urno, poleg velkoga krala, počivale v poštuvanju potomkov.

V tem mauzeulumu, koji pripada za svetu korunu i za soctu Desnu roki i koji je lepo okničen, v sredini stoji *čfrasto navezana kamenata raka Svetoga Štefana*. Kaj si more človek misliti da pred takšim svetim, čudnovatim ostanjima prošlosti drugo, nek globoko poštuvanje i mora se štimiti, kaj je se to naše, to je naša dična prošlost. I se do kraja pod boltami, zrezani kameni, jedren lepši od drugoga, lepi ostanjki bazilike, saki sam za sebe nosi glas velike prošlosti.

Zato je Székesfehérvár kraljevski grad, *V toj baziliki so, črez stosine let, korunili krala i tu so je deli na vekovečni počinek*. Nega još jenoga mesta v našoj lepop domovini, de bi bilo tulko kraljevskih tragov, kak na ovoj zemli.

Balte s kameni so naslonjene na staru gradsku stenu, a na drugi pak je lepi mali vrtek. *Prohazskov vrt*. V ovom malom, tihom vrtu je rad počival velki i nepozabljeni biskup varaša, *Prohászka Ottokár*. Pred gradskom stenom, v kmičnom borovju žalošti se sedeci spomenik gradskoga kapitana *Vattai-a*. *On je bil zadnji gradski kapitan Fehérvára*. Da je jaka turska soldacijska zavzela grada, so i njega zarobili i viteški i pesnički kapitan je negdi v nekšem turskom plesnivom kotu poginul.

A szent Anna kápolna

Kapele Sveta Ane

Elsétálunk a romkert mellett és a város lüktető középpontjában találjuk magunkat. Jobbra a *gyönyörű püspöki palota Mária Terézia korabeli barokk épülete, balra a városháza* érdekes és különleges épülettel embeje. Mögölte egy kis kápolna huzódik meg szerényen. Ha átmegyünk a középkori kiképzésű városház-udvaron, közelről is megszemlélhetjük a Mátyas-korabeli kápolnacskát. A város többi épületeivel ellentétben a *Szent Anna kápolna* nem barokk, hanem csucsives stílusban épült, ami éppen korábbi keltekezését bizonyítja.

Ugyanezen a kis emelkedésen áll a *püspöki székesegyház*, amelynek hátsó falában van elhelyezve az ország egyik legszébb hősi emlékműve. A szimbolikus jelentőségű, nagyon

Ősi magyar szellem...

Starinski magjarski duh

Amerre csak megyünk, zöld pázsitokban pompázó virágoskertcskék, arnyas ligetek ékelődnek a házak közé. A belső városvész régi-régi girbe-gurba utcáskáin valamikor nagy harcok folytak a törökkel. Öreg kapualjak kínálnak menedéket és sejtetik a mögöttük rejlő békét, nyugalmas életet. E belső, régi mag körül azután az új épületek már a modern építési elvek uralmát hirdetik. A Várkörut gyönyörű villasora, az újabb nagyszerű középületek és bérházak szépen odasimulnak a mult maradványai mellé, hirdetvén, hogy a fejlődésnek nem kell lerombolnia a régit, a multat.

Ez a keltős alap mutatkozik meg a város szellemében is. A mult tisztelétén és megbecsülésén nagy országpépítő kultúra emelkedett fel az ősi Fehérvárban és szétsugározta kinésit a Dunántulnak erre a részére. *Szántalan kintinő iskola neveli az ifjúságot és terjeszti azt a szellemet*, amely mindenkor, hű alapja volt az országnak. Két gimnázium, papnevelde, tanítónőképző, kereskedelmi iskola, középkori gazdasági iskola, gépipari középiskola, női ipari továbbképző ontja gazdaságát szerte a vidéken.

Szent István városa, őskoronázó város, királyok temetkező helye, ez mind-mind Fehérvár. *A város mellett a dombon hirdette ki II. Endre királyunk az Aranybulla, ott van az emlékműve is.* Ennyi történelmi emlék, csupa diécsőséges mult népségi be ez a poraiból élemedett Phönix-madarat, amely az utóbbi évek során az ország egyik legbájosabb, legkedvesebb városává lett.

Ha erőt akarunk meríteni a multból, ha ihletet akarunk meríteni az ősök szelleméből, ide zárandokoljunk el mindig, mert

»Szent István állja itt mindig a vártát!«

Kud god idemo lepi vrti z cve-tjem, med zelenom pažom, hladne šumice se mešaju med hiže. V znutrašnjem varašu pa starim, voskim i grbavim vulicama so negda bile velke bitke s turki. Vidimo stare lese, ponnjaju se nam, za njimi je mir i blagoslov. Koli toga stanoga varaša, kakti kozena so se onda zidale nove palače, po modernom duhu. Celi red vila na Várkörutu, noveše palače za javne službe i palače za kvarter se lepo slažeju s starimi i nosiju glas, da ako se kaj novoga napravi, zato ne treba mam staro porušiti.

Ov duplešni fundament se po-kaže i v duhu varaša. Prošlost se poštuje i nova kultura, koja zida orsaga, z diže se v starinskim Fehérváru i rezoveti svoje blago na ov del Dunantula (kraj prek Dune). *Čuda skol je tu za mlajštinu, v kojimi se žiri on duh, koji je navek bil čvrsti fundament orsaga.* Dve gimnazije, seminar (črna škola), navučitelška škola, trgovačka škola, srednja gospodarska škola, srednja mašinarska škola, purgerska škola za puče i dečke, žimska gospodarska škola, ženska obrtna škola žiriju znanost na se kraje.

Varaš Svetoga Stefana, varaš, de so negda korunili i zakapali krale, se je to Fehérvár. *Na bregu poleg varaša je nas kral Andras II. preglasil „zlatnu bulu“, (zakon z zlatnim pečatom), tam mu je i spomenik.*

Tulko spomenkov povesti, tulko dične prošlosti kiči toga varaša, koji se z mrtvih zdigel, kaj je, v zadnje vreme postal jeden od najljepših varašov orsaga.

Ako si očemo z prošlosti jakost najti, dušu okrepiť z duhom naših junakov, sem moramo dojti, jer Sveti Stefan navek tu stoji na straži.

SZEPTEMBER

21

NAPKELTE: 6⁴⁵NAPNYUGTA: 19⁰

...akután pedig:

TUNGSRAM
KRYPTON!

szép szoborhoz méltóan sorakozik a város többi szobra, elsősorban is a vármegyeház előtt álló, fenséges Szent István lovas-szobor. Az egész város tele van ezekkel a művészi, stílusos szobrokkal, amelyek különösen széppé, hatásossá teszik a város-képet.

Be kell néznünk a papnevelde templomába is, mert itt meg néhány gyönyörű freskó jeleníti az európai hírt. Maulbertsch-től, Mária Terézia nagynevű osztrák mesterétől származnak, és különösen a »Krisztus a keresztén« ejti áhítatos csodálatba a szemlélőt. Azlán megint csak templomba kell mennünk újabb szépséget látni. A ciszterciek templomának faragásos sekrestyéjét. Csupa kézzel faragott dombormű, barokk-dísz az egész. Párját alig lehet ma találni az országban. Annyi szépség van felhalmozva ebben a kedves magyar városban, a mennyi másuttal hat városra elegendő.

Idemo poleg toga, de su ruševine i najdemo se na sredini varaša. Ne desnu stran je lepa biskupečka palača, v barokk štílu z vremena Marije Terezije, na levu stran so varaške hiže same svoje forme, a sa njimi pak mala

kapelica. A ko idemo prek dvore varaških hiž, koji je još iz dobe srednjega veka, onda moremo z bliza pogledati to kapelicu, koja je još iz dobe krala Matyaša. Na suprot drugih varaških zidin, ta kapela Svete ane neje zidana v baroknom, nego v golskom štílu, to posvedoči njenu starost.

Na istom bregu stoji stolna biskupečka crkva, koji ima v zadnjoj steni najljepši, v orsagu, spomenik junakov. K tomu lepomu spomeniku se redaju drugi varaški spomeniki, prvi pred varmegjinskom hižom spomenik na konju Svetoga Stefana. Celi varaš je pun tih, sakóformu spomenikov, jeden lepši od drugoga, koji varaša jako polepsaju.

Moramo pogledati i civkon černoškolecov, tu sa par nešterni kipi na europskom glasu. Malal njih je Maulbertsch, glasoviti austrijski mešter Marije Terezije, a najljepši je i jako gene dušu človeku kip »Krisztus na Krížu« ve bi bar morali v crkvu iti, ako očemo nekaj lepoga videti. V crkvi cisterceitskih fratrov šegeštriju z rezanoga dreva. Sami z rokom rezani reliti (kipi i spomeniki) se v barok štílu. Para tomu nema v celom orsagu. Tulko lepoti je v tem dragom magjarskom gradu, kaj bi drugim šest varašom dosta bilo.

Nem adja el a csáktornyai ipartestület a Zrinyi-várat

Čakovski mestri nabodo prodali Zrinyi grad

A vármegye vezetősége már a polgári közigazgatás megindulásakor felvetelte azt a gondolatot, hogy megvásárolja a Zrinyi várat, tataroztatja és itt helyezi el a közhivatalokat. Azonkívül szó volt arról is, hogy felállítanak egy Zrinyi-muzeumot, amelyben összegyűjtik a fellelhető Zrinyi-relikviákat.

Mint köztudomásu, a Zrinyi-várat a jugoszláv uralom alatt tisztelretreméltó áldozatkészséggel az ipartestület vásárolta meg, hogy megmentse a teljes lebontástól. A belső épületeket rendbehozatta és kiadta az általam hivatalok részére.

Most azután tárgyalások indultak meg az eladás ügyében, amelyek azonban nem vezettek eredményre. Az ipartestület hivalkozott arra, hogy a vár jövedelméből az elagott iparosokat segítyezi és otthont tart fenn részükre. Az épületek nagyrészt szivesen átengedi a vármegyének, a szükséges átalakításokat is megengedi, de a tulajdonjogról nem mond le.

Amint a vármegye, ugy mi is tisztelben tartjuk az ipartestület szándékait, de talán mégis lehetne áthidaló megoldást találni. Nem kétséges ugyanis, hogy a Műemlékek Országos Bizottsága műemléknek nyilvánítja a várat és mint ilyen akarja kezelni. Nem volna-e az ipartestület részére is jobb megoldás, ha a vételárért sokkal jövedelmezőbb ingatlanokat vásárolna? Ezt bizonyára megkönynyitné a vármegye és talán segítségére lenne abban is, hogy bérház vagy kislakások építésébe fektesse jövedelmezőbbé a pénzt. Esetleg ipari vállalkozásról is lehetne szó. Vagy egy éppen most alakuló takarékpénztárban vennének jelentős részt. Mindez sokkal jövedelmezőbb volna, tehát sokkal inkább szolgálná a célt, amit az ipartestület el akar érni. Talán érdemes ezeket fontolóra venni.

Već da se hapila civilna uprava, so se varmegjinski voditeli smišli, kaj bi kupili Zrinyi grad,

A Hét - Tjedén

bi ga dali po praviti i tu bi smestili kancelarije. Bila je reč i za to, kaj bi postavili Zrinyi mu-seuma, v kojem bi složili vun se spomenke po Zrinyi-u.

Kak je to poznato, za vreme jugoslavenke vladavine, so nasi meštri, z žrtvovanjem, koje za služi poštovanje kupili Zrinyi grad, kaj bi ga stem zbvavili od porušenja. Znutrašnje stanje so deli v red i dali so je vun za državne kancelarije.

Ve so se hapili dogovori, koji ali ne so došli do ničesa. Meštri so ostali pre tem, kaj oni s hasnom kojega grad nosi, potpirajo stare meštre i držiju njim dom. Največki del hiž radi daju varmegiji i popravke dovoljuju, ali svojega prava lastništva se nemreju odreći.

Kak je varmegija, tak i mi poštuemo rezloga meštrov, ali morti itak bi se moglo nekše rešenje najti. To je gotovo kaj bude Orsačka komisija za umjetne spomenke (Müemlék Országos Bizottsága) zrekla, de je grad umjetni spomenek i tak bo žnjim postupala. Nebi morti bole bilo, ako bi s penezi kupili drnge hiže, koje puno već nosiju? Pre tem bi varmegija pomagala i morti i pre tem, kaj bi vložili penese tak, kaj bi zidali hiže sa kvarter, ili hiže s malimi stani. To bi puno već nosilo. Morti bi mogli napraviti, kakše Obrtno poduzeće, ali pak ve se ran dela nova šparkasa, bar bi tam vekšega resa zeti. Se to bi već nosilo, pak bi bole služilo cilu, kojega očeju postignuti. Morti bi vredno bilo prek toga malo premišlavati.

Poravnali so se glede putovanja prek granice v Horvatsku

Poglavari dveh medjimurskih kotarov Dr. Vida János i vitéz Dr. Hertelendy Ferenc so mel rezgovore s varaždinskim vicešpanom sbok prehajanja granice. V Varaždinu na konferenciji so napravili zaključek, po kojem bodo menjši prelaz prek granice bodoče vredili po dogovoru.

— Dar soldačke uprave. Soldačka uprava je darovala čakovskam školama za knjige siromoškim deakam 1200 P.

LÖBL MÓR ÉS FIA

Építkezési anyag,
gyümölcs, tojás
és takarmány
nagyban és kicsinyben

CSÁKTORNYA

Telefon: 45.

Csütörtök - Četrtek

Honvédeink a Dnyepernél a szovjet hét kétségbeesett ellentámadását verték vissza. A bolsevisták két zászlóalját csaknem teljesen megsemmisítettük. Repülőink folytatták bombázásukat. Egy gépünk nem tért vissza. — A német csapatok jelentős sikereket értek el a Dnyeper déli szakaszánál. — A német légihaderő Kairó repülőterét bombázta. — Az afrikai harcléren a német és olasz repülők jelentős sikereket értek el. — A Kormányzó Ur délvideki emlékérmét alapított.

Naši honvedei so pre Dnjeperu savrnuli sedam teških sovjetskih Napadajov. Dva bolševičke bataljone smo skoro do kraja poništili. Avioni dale hičejo bombe. Jedna naša mašina neje došla nazaj, Nemške trupe imaju dobre uspehe pre južnom kraju Dnjepera. Nemški avioni so bombardirali sletišče v Kairo. V Afriki so nemški i italijanski avioni imeli dobre uspehe. Gospodin Guverner je stvoril medalju za južne krajeve.

Péntek - Petek

A honvédszervezetek arcvonala minden ellenséges próbálkozás kudarcba fulladt. A szovjet sulyos veszteségeket szenvedett. — A déli szovjet-arcvonalat ismét több helyen áttörték a szövetséges csapatok. Egyetlen német hadosztály Leningrad 119 erődjét vette be rohammal. — A németek elfogták Csistoff vörös tábornokot, Sztalin bizalmasát. — Szentpétervár 800 gyárát szétrombolták a német zuhanóbombázók. — Szovjet ejtőernyősök ugrottak ki Bulgária egyik községének határában. Mind a hat ejtőernyőst lelőtték. — Német gyorsnaszádok ismét szétverték egy erősen biztosított angol hajókaravánt. — Kireneikában visszaverték az ellenséges csapatok támadásait.

Na našoj honvedskoj liniji je neprijatelj ba đav probal sreću. Sovjeti imaju velke sgubičke. Na južnoj sovjetskoj fronti so naše trupe pak predre. Jedna jedina nemška divizija je pre Petrogradu zauzela 119 kule s šturmom. Nemci su zarobili Csistoff-a čerlenoga generala, v kojega se Stalin jako vufal. Nemški avioni so srušili 800 fabrik v Petrogradu. V Bulgariji v jednom selu so se spustili sovjetski padobrancii. Sih šest so postrelali. Nemške brze ladje, koje so bile jako osigurane. V Kirenejski so savrnuli neprijateljske napadaje.

Szombat - Sobotá

A német csapatok elfoglalták Kiev városát. Ugyancsak kiűzték a szovjet csapatokat Poltava városából is. Az ukrán főváros és Poltava elfoglalása nagy megdöbbenést keltett Londonban. — A német hadsereg-csoportok négy szovjethadsereget kerítették be, amelyeknek megsemmisítése folyamatban van. — A légierő halásos támadásokat intézett Moszkva és Odessza ellen. — A németek a Bekersitő hadműveletet során csaknem kétmillió foglyot ejtettek. Halottakban még ennél is nagyobb a

szovjet vesztesége. — Német illetékes helyen cáfolták azt a hírt, hogy Németország a Dardanellák megnyitására tárgyalna Törökországgal.

Nemška soldačija je zavzela varaša Kter. Isto so stirali bolševike i s varaša Poltava. To, kaj so zauzeli glavnoga varaša Ukrejine i Poltavu, je engleze stiraló v strah. Nemški soldati so zaokrožili štiri sovjetske armije i ve je poništavaju. Zračne trupe delaju velke napadaje na Moskvu i Odesu. Nemci so zarobili stem zaokruživanjem skorom do dva milijona rusov. Mrtve so sovjeti još več sgbili. Z nemške službene strane se veli, da neje istina, kaj bi nemci s turki respravljali za otpiranje Dardanulov.

Vasárnap - Nedela

Az ukrajnai katasztrófa miatt Moszkva elesapta Budjennit, a déli hadsereg főparancsnokát. A németek átkarolásában levő csapatok vezetését Timosenko tábornagra bízta. — A szovjet és az Egyesült Államok nagy diplomáciai tevékenységet fejtenek ki Szófiában, hogy Bulgáriát eltartóítsák a tengelytől. — Az ukrajnai katasztrófa-lis vereséget elszenvedő hadse-

A német fegyveres SS előnyomulása az orosz fronton (Foto RDV)

regesoportok parancsnokai repülőgépen igyekeznek elmenekülni az egyre szorosabbá váló gyűrűből. — Párisban 12 kommunistát végeztek ki egy német katona legyilkolása miatt. — Negyedmillió pár börtalpu egy séges cipő készült.

Zbog ukrajinske katastrofe so sovjeti resrešili generala Budjennia, zapovednika južne vojske. Ove trupe, koje nemci već okroriju, komandira maršal Timošenko. Sovjeti i Zjedinjene Države delaju veliki diplomatski pritisek na Bugarsku, kaj bi pustila osovinu. Komandanti ukrajinske sovjetske vojske, koja je pretrpela tak velku katastrofu, se žuriju sa avionima pobeći, kajti nemški obroč je se menjši. V parizu su doli strelili 12 komunistov zato, kaj so jednoga nemškoga soldata zaklali.

Dela se po fabrikama fertal milijona jednakih šolcov s kožnatimi potplati.

Hétfő - Ponedék

A német támadó arcvonal déli szárnyán a csapatok elértek az Azovi-tengert. — A Kiev-

től keletre körüzárt szovjet seregek megsemmisítése gyors iramban folyik. — Eddig 150 ezer fogoly, 151 páncélcsovi, 602 ágyú és beldthalatlan mennyiségű hadianyag jutott német kézre. — Odesszában pestis pusztit. A pestis elől menekülőket nem engedik be a kaukázusi kikötőkbe. — Roosevelt, amerikai jelentés szerint, Kerenszki-vel tárgyal, aki mint ismeretes, az orosz polgári forradalom első vezére volt. Arra számítanak ugyanis, hogy Sztalinék bukása után Kerenszki polgári kormányt alakítana és átvenné a Kaukázusba visszavonuló bolsevista seregek vezényletét. — Az amerikai sajtó már a bolsevizmus teljes összeomlásáról ír. — Londonban nagy izgalom, Moszkvában nagy felháborodás fogadta a washingtoni tárgyalások híreit.

Nemške trupe so, na južnoj sovjetskoj fronti došle do azovskog morja. Sovjetske trupe, koje so zaokrožene od Kieva na istok, se na brzu roku poništavaju. Dve so nemci prišli 150.000 zaroblenikov, 151 okloplehik kol, 602 stukov i jako čuda taborskoj materijali. V Odesi hare kuga. One, koji bežiju pred kugom ne puščaju v Kaukaziju. Kak s Amerike javljaju, Roosevelt je pregovaral skerenskiem, koji je, poznato, bil prvi voditelj ruske

civilne revolucije. Rečunaju stem, kaj bi, potli kak Stalin propal, Kerenski napravil civilnu vladu i prekel komandu bolševička vojske, koja se vleče v Kaukaziju. Američka štampa već piše, kaj se bo celi bolševizam srušil. V Londonu su jako uzurijani, a v Moskvi se jako srdiju zbog teh pregovorov.

Kedd - Tork

Végzetes csapás érte a szovjet tengeri flottáját. Német harc-repülők elsüllyesztették a Fekete Tengeren egy cirkálót, két rombolót, egy léghajító hajót és kilenc kereskedelmi hajót. A Keleti Tengeren szétbombázták az Október-revolution-csalahajót, a Kirov nehézcirkálót és hat más hadihajót. — A szövetséges haderő elvágta a Krim-félszigetet. — Londonban nagy aggodalmat keltett a szovjet sulyos ukrajnai veresége. — A Balti-Tenger szigeteinek elfoglalása egyre gyorsabban folyik. A német csapatok elszánt támadással elfoglalták Arensburgot, Osel szigetének főváros-

A MAGYAR TANÍTÓ

Üdvözlét Muraköz népének és sajtójának

A Muraköz legutóbbi számában jöveső örömmel olvastuk azt a lelkes köszöntőt, mellyel a lap Muraköz új tanerőit üdvözölte. A lap részéről felkínált barátságot és a szoros együttműködés gondolatát a legnagyobb örömmel fogadjuk, mert az összes nevelőtényezők egy uton járását a magunk részéről is szükségesnek tartjuk.

Amikor a tanár és a tanító nevelő és oktató munkája mellé segítségül ajánljuk a sajtót, akkor tulajdonképpen a közös célt küzdő, kemény és elszánt harcokhoz nyújtunk kezet egymásnak — a közös küzdelem futtatásán. S hogy e küzdelem mi is szükségesnek tartjuk, azt mi sem igazolja jobban, mint az a tény, hogy az együttműködés utját már mi is testvéri érzéssel kereselük s ha az üdvözlésben nem mi voltunk az elsők, annak oka egyedül az a nagy munka, amely az idekerült tanerőknek eddig ugyszólván minden percét lefoglalta.

Köszönjük a melegsívű újságíró testvérek üdvözlét — szeretettel viszonzozzuk azt, s a bátorságot, nyíltságot és őszintén hazafias irányt követő lap számára örömmel igérünk támogatást. — Ami a lap olvasótáborát:

Muraköz lakosságát illeti, elmondhatjuk, hogy az itt tapasztalt testvéri szeretetet mi is mindig hasonló szeretettel kívánjuk viszonzni.

A magyar tanárnak, tanítónak itt nem kell bemutatkoznia, mert régi ismerősei Muraköz népének és munkájukat az előző időkben jól ismerik. — Vallásos, hazát és szülőket tisztelő és szerető embereket neveltek itt a magyar tanerők a multban is és ilyeneket akarunk nevelni a jövőben is.

A magyar iskola az egyenlőség birodalma.

Ott nincs különbségtétel. Nincs ur és szegény, nincs nemzetiségi és vallási megkülönböztetés. Minden törekvő és becsületes szándéku tanítványban édes testvért látunk és a legmegértőbb szeretettel nyújtjuk feléjük segítő kezünket.

Az akarjuk, hogy a régi barátság a szülők és nevelők között ismét kifejlődjön s a kölcsönös megbecsülés útján haladva, minél többet tehessünk Muraközért és vele az egész magyar hazáért.

E munkához a jó Isten áldását és a szülők megértő és szerető támogatását kérjük.

Kovács Dezső
állami tanító.

Tandij- és tankönyv-segély az iskolákban

Pomoč za knjige i školarim v školam

Az állami polgári iskolába beiratkozott 280 tanuló közül tankönyv-segélyt kért 173 tanuló. A fenti összegből a polgári iskolára jutott részből ezt a nagymértvű segélyt nyújtani nem tudtuk, azért Csáktornya szociális megmozdulásokat irányító hölgyei az iskola tanári karával összegyűjtöttek kb. 800 pengő tankönyv-segélyre. Az eddig begyűlt adományokból összesen 2225 pengő értékű segélykönyvet osztottunk ki a tanulók között a polgári iskolában.

A kultuskormány a beiratási díjaknál is nagy kedvezményt nyújt a visszaesett Muraköz tanulóinak. Így a polgári iskolába befizetelt 6.10 P beiratási díjából a tanulók 1.60 P-t vissza fizognak kapni. A miniszter intézkedett a tandíjfelvételi kedvezményekről is és itt is nagy előnyt biztosít Muraköz tanulóifjúságának. Az anyaországtól eltérően nagy százalékban nyújthatnak az iskolaigazgatók a szegényebb sorsú muraközi tanulóknak tandíjkezdményt.

Azokat a tanulókat, akik bármily oknál fogva még nem tudtak beiratkozni, az iskola igazgatója szeptember 30-ig még felveszi a polgári és a kereskedelmi iskolába.

V državnu purgarsku školu se dalo zapisati 280 deakov, a od toga 173 so prosili pomoč za knjige. Od gornjih svota ono, kaj je došlo na purgarsku školu, ovu velku pomoč ne smo mogli dati, pak sv čakovne gospe, koje ravnaju socijalnu pomoč nabrabe skup s profesorima još okoli 800 Pengő za knjige. Od penez,

kaj se do ve nabralo, smo v purgarski rezedilni knjige v vrednosti do 2225 Pengő.

Školska vlada je isto dala velku pomoč za decu pre školarini oslobodjenom Medjimurju. Tak bodo v purgarski školi od, za zapis plačeni 6 P, i 10 f. dobili nazaj 1 P, 60 f. Minister je odredil i za pogodnost pre školarini, pak bodo madjimurska decu i tu mela velku pomoč. Na suprot matere zemle, tu bodo mogli direktori dati velki procent pomoči pre školarini i siromasnoj medjimurskoj deci.

Ove dečke, koji so se, zbok kakšega god rezloga do ve ne mogli zapisati, direkcija purgarske i trgovačke škole more još prijeti, do 30 septembra.

STINGL
FERENC

Füszér
és csemege
délgyümölcs
hentesáru
szeszés italok

Sport

Csáktornyai hölgyek figyelmébe!...

Az ősz folyamán bekapcsolódik Csáktornya a virágzó magyar sportéletbe. A férfi sport mellett nem mellőzhetjük a hölgyek testedzését sem, ezért a Csáktornyai Sportegyesület keretén belül női tornászegyesületet is alakítottunk. A hölgyek testedzését a csáktornyai áll. polg. iskolához kinevezett tornatanár-nő vezeti.

A hölgyek testedzése október 1-én kezdődik. Felhívjuk a csáktornyai hölgyeket, hogy saját érdekükben minél nagyobb számban lépjenek be a Csáktornyai Női Tornászegyesületbe.

Jelentkezni lehet minden nap 12—1-ig a csáktornyai állami polgári fiú- és leányiskolában Turák Jánosné tornatanárnál.

Film • Színház

A Notre Dame-i toronyőr

Hugo félelmes szépségű regényéről már régen nem kell dicsőítményeket zengen. Amiről beszélni kell a filmben, az Laughton iszonyatos, idegrázó alakítása. Sokat láttuk már ezt a Duse-i művészetet meghaladó művészt, de ha egyáltalán szabad mértékelt használni az össze hasonlításnál, még soha ilyen tökéletes, soha annyire művészi nem volt. Ki az a Quasimodo? Emberi ronc, szörnyeteg, vagy állatba szorult lélek? Mert mindezt adja, érezteti, az idegünkbe oltja Laughton ábrázoló művészetét. Paul Munit tartják a maszkek mesterének. De ebben az alakjában Laughton felülmulja. Hiába ismerjük maszkjának titkát, nem bírunk szabadulni a lenyűgöző iszonyattól, amelyet borzalmas rutinságának látása kelt. *„Bár lennék kő vagy állat, mint ilyen szörny-szülő ember!”* — kiált fel Quasimodo, amikor meglátja förtelmes rutinságát. Es ebben a szörnyben is fellángol a szerelem. Micsoda megrendítő összeütközése ez a szépségnek és a rutinságnak! Es milyen hatalmas művészi erővel tárja ezt élénk Laughton. A többi már nem is fontos a filmben. A rendezés nagyvonalú és lenyűgöző. Maureen O'Hara, a gyönyörű cigányleány és Allan Marshall, a diadalmas férfi kontrasztján, a szépség kiemelő szerepét jelenti. Meg kell nézni a filmet, mert élmény.

— S crkve kantina. Jedan finski novinar, koji je sprehodil tatuborsko pole, piše, da je strašno za gledati, kaj so bolševiki napravili. S crkve so napravili kantine, magazine i druge takšo forme prostorijske. S cintora so odvekli kamenaste križe, pak s žnjimi dedunge zidali, a s crkvenih stolic pak so pode napravili za tance. Si moremo misliti, kakšno presobno mlajnu so te ludi odhranili

sát. — Kievbent mindent elpusztítottak a bolsevisták. — Málta fontos támaszpontjait bombázták az olaszok. — Dr. Vörner János meghatalmazott minisztert ankarai követlé neveztek ki. — Az Atlantik Óceánon 13 brit hajó süllyesztett el a német léghaderő. — Olasz tengeri erők különleges rohameszközökkel behatoltak Gibraltár kikötőjébe és négy hadianyaggal megrakott teherhajót felrobbantottak.

Sovjetoke morske ladje so do bile nesrečen mah. Nemški avioni so v topili na Črnem morju tednu križariču, dve okloptene ladje, jednu ladju, koja strela na avione i devet trogavačke ladje. Na Istočnom morju so z bombami vtopili velku taborsku ladju, koja se zove „Oktober-revolution“, tešku križariču „Kirov“ i šest druge taborske ladje. Zjedinična vojska je odrezala polstoka Krima. V Londonu su v strahu zbog silnih zračnikov sovjetske soldacija v Ukrajni. Na Baltijskom morju jen za drugim zavimleju otko. Nemške trupe so s silnim napadajem zavezale Arensburga, glavnoa varaša otko Oseła. Bolševiki so v Kievu se ponistili. Taljani so Malti bombardirali važna mesta. Dra Várnle János-a, oponuočenoenog ministra so postavili za zastupnika v Ankari. Na Atlantskom oceanu so nemci vtopili 13 engleske ladje, Taljanska morska soldacija se je s špeciálnimi čoni potegla v pristanište Gibraltar i pustila je v zrak četiri teške ladje, pune s taborskim matrijalom.

Szerda — Sreda

Höskölteménybe illő anyag fog rendelkezésre állni a magyar katonák tetteiről — írja a Popolo d' Italia című olasz lap honvédségünk harcairól. A honvédségek egyébként továbbra is eddigi feladatukat teljesítik a Dnyeper-arcvonalon. — Közel négyszázezer fogoly, 600 páncélkocsi és 200 ágyú jutott eddig német kézre a Kievtől keletre vívott csatában. Ötven szovjethadosztály megsemmisült és fogságba jutott az 5. szovjethadserég főparancsnoka is. A kronstadt tengerészren a német zuhanóbombázók elsüllyesztettek egy szovjet cirkálót és egy rombolót. — Olasz repülőik sikeresen bombázták Miceba és Halfar légítámaszpontjait. — Angol és szovjet csapatok egymásra lövöldöztek Teheránban. — Újabb szovjet ejtőernyősök ereszkedtek le bolgár területen. Egy kivételével valamennyit elfogták. — A brünni állomáson egy keresztlőröbögő gyorsvonat belerohant a síneken vonatára váró tömegbe. Eddig 18 halottja és még ismeretlen számú sebesültje van a szörnyű szerencsétlenségnek. — A leventéintézmény Európa első katonai előkészítő szervezete volt — írja az olasz sajtó a leventékről írott nagy dícsérő cikkeiben.

— Čapla dobra mati. V Nemškoj je zgorel jeden škedenj. Na krovu čapla imela gnjezdu i nutri mlade. Mati čapla je tak dugo pokrivala s perolima svoje mlade, dok je ne i sama zgorila.

HIREK

— Orvosi hír.

Dr. Kisfaludi Bertalan, az OTBA kirendelt kerületi orvosa megkezdte rendelését az alap tagjai részére. Hozzá tartoznak a csáktornyai járás területén lakó tagok a muraszterdahelyiek kivételével.

— Eljegyzés.

Pollák Klári és Steiner Richárd jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Felkelések Horvátországban.

A horvát vasútigazgatóság közlése szerint Boszniában több vasuti vonalon azért szüntették be a forgalmat, mert a szóbanforgó vidéken harcok folynak felkelő bandákkal.

— Bure v Horvatskoj. Hrvatska železnička direkcija javla, kaj so v Bosniji, na više mesta morali vožnje zastaviti zbog toga, jer su tam borbe s buntovničkim bandama.

— Csáktornyan egészség-házat építenek.

Zalaegerszegről jelentik: Csáktornyan egészségházat és tüdőbeteg gondozót, Alsólendván szintén tüdőbeteg gondozót létesítenek.

— V Čakovcu, bodo zidali hižu za zdravje. Iz Zalaegerszega javlaju: V Čakovcu bodo zidali hižu za zdravje, i jednu za plućne betege, a isto i v Dolnji Lendavi jednu za plućne betege.

— Horvátországban megdrágult a kenyér.

Zágrábból jelentik: A kenyér árát kilogrammonként 5.50 kunára emelték. Ugyanakkor betiltották a tiszta búzalisztból készült kenyeret is.

— V Horvatskoj je kruh dražeši. Z Zagreba javlaju: cenu kruha so povisili po kilogramu na 5.50 kuna. V isto vreme so zabranili kruha s čiste pšenične mele.

— Starti človek i kuća. V Braziliji je hmlr jedan 124 let star človek i to ne od slabosti ili kakšega betega, nego kača ga vgrisla, pak od toga je moral hmrjeti. Da mu se nije ta nesreća pripetila, Bog zna, kak dugo bi još živel.

Mi lesz a muraközi autókkal?

A visszatért délvidéki területeken már mindenképp megfontoltak az intézkedések az autók kerületekbe sorolása és üzemben-tartása ügyében. *Egyedül a muraközi autókról feledekzeltek meg*, mert ezideig nem történt semmiféle rendelkezés arról, hogy melyik kerülethez tartoznak és melyik tulajdonos kap engedélyt a további üzemben-tartásra. Alsólendva és a Murán tuli részek már szintén megkapták a rendelkezéseket, *csupán a Muraközben uralkodik még teljes bizonytalanság és szaladgálnak a hivatalos rendszám és engedély nélküli kocsik.* Közérdeket szolgálunk akkor, amikor felhívjuk erre az illetékes hatóságok figyelmét

BERGER SIMON

DIVATÁRU-KERESKEDŐ
CSÁKTORNYA

Ajánlja
az őszi és téli idényre
dúsan felszerelt
raktárát.

Nirdetéseket felvesz
a kiadóhivatal

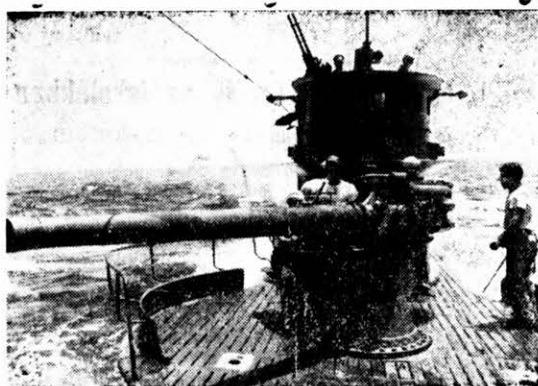
Ujabb amerikai hajót torpedóztak meg

Az Atlanti Óceánon újabb amerikai hajót torpedóztak meg a napokban. A megtorpedózott hajó 10.000 tonnás volt és szintén Izlandba készült. *Két nap óta ez a második megtorpedó-*

zolt amerikai hajó.

A támadó buvárhajó nemzetiségét nem tudták megállapítani.

A Pingstar 23 megmenekült matróza Izlandra érkezett.

Egy olasz tengeralattjáró kifut egy hazai kikötőből. (Foto RDV.)

Férfi és női szövetek
Szőnyegek
Sifonok
Kész női kabátok
nagy választékban

Sütő áruház
Nagykanizsa
Zalaegerszeg

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 10 fillér. A vas-
tagon nyújtott szó kettőnek számít. Legkisebb
hirdetés díja 1 P.

Eladó holmija, kladó lakása van?
Tegyen be lapunkba egy apróhirdetést
és biztosan eredményre lesz.

Egy orosz kecskeszőr hosszú utazó-
bunda és egy új, használatlan fotelalaku
szobakloset jutányosan eladó. Cím a
kiadóhivatalban.

Lakást keres? Hirdessen apróhirdetéseink között és biztosan talál. Cím: Horthy Miklós-tér 13. „Muraköz” kiadóhivatala.

Alkalmazottat keres? Az apróhirdetés biztosan segít. Mindenki olvassa.

Állásba akar jutni? Lapunkon keresztül elhelyezkedhet, ha hirdet nálunk. Cím: „Muraköz” kiadóhivatala, Horthy Miklós-tér 13.

VÁM-MALOM

**SZRNEC
PÁL
CSÁKTORNYA**

Örölköz búzát, rozsot,
kukoricát 100/0-ra.

Legjobb,
legtartósabb,
legolcsóbb

„CIPŐK”

utalványra és utalvány
nélkül csakis

„Ciktánál”

Csáktornyan,
a templom mellett. Telefon: 87.

Felelős szerkesztő: Dr. Szabad Lajos.
Felelős kiadó: Pecsozai Ottó.

Kiadja a „Muraközi Katolikus Könyvnyomda,
Könyvkötészet, Papír- és könyvkereskedés”
Csáktornya.

Nyomta: Közgazdasági RT. Nagykanizsa.
Nyomdaiért felel: Zalai Károly.

Stern Márton

vegyeskereskedése

tej- és tejtermék

eladás.

Állandóan
friss tej, tejföl,
turó és vaj
kapható.